

nyilvános könyvtárak nyújthatnak be pályázatot. Az előkészítés a Könyvtári Intézet feladata.

Változás történt a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben is (1992. XXXIII. tv.), valamint a hozzá kapcsolódó 150/1992 Korm. rendeletben is. A módosítást a **415/2017. (XII. 18.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról** tartalmazza. A benne foglaltak az egyházi könyvtárosokra nem vonatkoznak, legfeljebb útmutatást jelenthetnek fenntartóink számára.

MŰHELYNAP A SZEMÉLYES ADATOK VÉDELMEÉRŐL A KÖNYVTÁRAKBAN AZ ÚJ UNIÓS JOGSZABÁLY TÜKRÉBEN 2018. MÁRCIUS 20. - OSZK

Személyes adatok védelme a könyvtárakban, összhangban az Európai Unió új jogszabályával K 1.0 Könyvtár és közösség címmel szervezett műhelynapot a Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztálya 2018. március 28-án a nemzeti könyvtár dísztermében.

A meghívón és programtervezeten ezt olvashattuk: napjainkban „megváltozott az EU adatvédelmi jogszabálya, amely a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szól. A műhelynap célja a jogszabály bemutatása és a könyvtári vonatkozásainak megismertetése.”

2018. május 25-én új európai adatvédelmi jogszabály lép hatályba. A jogszabály meghatározza a személyes adatok kezelésével és védelmével kapcsolatos új követelményeket.

Kormányrendelet (373/2017. (XII. 8.) Korm. r.) és kormány határozatok jelentek meg az Országos Széchényi Könyvtár raktározási gondjainak, informatikai fejlesztésének megoldásával és a digitalizálással kapcsolatban. Reméljük, mielőbb láthatjuk az elképzelések megvalósulását.

dr. Kührner Éva
Szent Atanáz Görögkatolikus
Hittudományi Főiskola Könyvtára
és
Baranya Péter
Piarista Rend Magyar Tartománya
Központi Könyvtára

Az általános adatvédelmi rendelet – General Data Protection Regulation, GDPR – célja a természetes személyek adatainak védelme és ennek lehetővé tétele. A rendelet csak elvárásokat támaszt, büntetési szankciók kilátásba helyezésével,

de nem határoz meg konkrét intézkedéseket, ezért az egyes országoknak és azon belül a szervezeteknek – hálózatoknak és intézményeknek egyedileg kell meghatározni, kialakítani és érvényesíteni az adatvédelemmel kapcsolatos teendőket.

A GDPR adatvédelmi rendelet pontos megnevezése: *Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános*

adatvédelmi rendelet), szövege az alábbi oldalon érhető el: <https://bit.ly/2ryJvPs>

A szakmai napon *Fehér Miklós*, a Könyvtári Intézet vezetője köszöntőjében arról beszélt, hogy a Könyvtári Intézetnek, de minden könyvtárnak és minden könyvtárosnak az a munkája, hogy információkat szerzünk és információkat adunk tovább, mégpedig tanítva tanulunk és tanulva tanítunk. Ez utóbbi az adatvédelemre is érvényes.

Az első előadó *Szendi Joó János* vezető tanácsadó volt, akinek neve mellett a CISM rövidítés állt. A Certified Information Security Manager (CISM) program az információbiztonsággal foglalkozó szakemberek minősítő programja. Viszonylag új szakértői terület. Magyarországon kb. 170 szakember rendelkezik CISM minősítéssel, míg nemzetközi szinten kb. 32.000 fő szerezte meg.

Szendi Joó János Felkészülés a GDPR követelményekre – Hogy fogjunk hozzá? című előadásában beszélt az információbiztonság fontosságáról, ismertette a GDPR rendeletet, definiálta az alapvető fogalmakat, mint személyes adat, adatkezelő, adatkezelés, adatfeldolgozó, harmadik fél, az érintett hozzájárulása, adatvédelmi incidens stb. Szólt az alapvető adatkezelési elvekről, mint célhoz kötöttség, adattakarékosság, pontosság, korlátozott tárolhatóság, integritás és bizalmi jelleg, elszámoltathatóság, adatkezelés jogszerűsége stb.

Az alapvető ismeretek elsajátítása érdekében és a jogszabály pontos végrehajtása miatt javasolta külsős cégek megkeresését. Mások mellett ilyen például a Pro Man Consulting Kft., <http://promanconsulting.hu>, mely projektmenedzsment módszertanok oktatásával, vizsgafelkészítésekkel, projekt – és folyamat tanácsadással, projektmenedzserek minősítésével, irányítási rendszerek és szervezeti folyamatok fejlesztésével, GDPR felkészítéssel és oktatással foglalkozik.

A második előadó, *Nagy Beatrix Havaska*, aki az OSZK munkatársa is volt korábban, és ismeri a könyvtári területet, *Gyakorlati tanácsok*

a GDPR bevezetésére című előadásában az új jogszabály követésével kapcsolatos teendőkről beszélt. Ezek a *helyzetfelmérés*: adatvédelmi felteképezés, személyes adatok áramlásának, tárolásának felderítése adatfolyam-ábra segítségével, adatvédelmi hatásvizsgálat megvalósítása. A *GDPR bevezetése*: intézkedési terv létrehozása, meglévő szabályzatok módosítása, új eljárások, adatvédelmi keretszabályzat bevezetése, felelősségek- és hatáskörök tisztázása, valamint az intézmények, szervezetek új jogszabály szerinti *működtetése*: adatvédelmi felelős kinevezése, igény szerint szerepkör elvállalása, rendszeres folyamatellenőrzés.

A műhelynap utolsó fél órájában *Nagy Beatrix Havaska* az előzetesen beküldött és „ad hoc” feltett kérdésekre válaszolt. Kiderült, hogy mivel az új jogszabály még nem lépett hatályba, igazában még csak néhány területen számolnak vele, és a gyakorlatban nem érvényesül. Még nem készültek el a GDPR-rel kapcsolatos magyar jogszabályok sem, egyelőre a 2013. évi L., *Az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról* rendelkező törvény rendelkezik csak a kérdésről. Ám a GDPR május 25-től érvényes lesz ránk is, érdemes elkezdeni az előadásában vázolt előkészületeket, megismerni az új jogszabállyal és elvégezni a helyzetfelmérést. A kérdező kollégák felhívták a figyelmet a felsőoktatási könyvtárakat érintő MTMT-vel kapcsolatos aggályokra is, hiszen ebben az adatbázisban nemcsak bibliográfiai, hanem az egyes személyekre vonatkozó HR-adatokat is szolgáltatnak és őrznek a könyvtárak. Ugyancsak aggályos lehet a törvény hatályba lépése után az adatkezelés szempontjából az önkormányzati fenntartású települési könyvtárak helyismereti részlegében gyűjtött anyag, adat. A könyvtárakat valamelyest védheti az adott könyvtár érvényes gyűjtőköri és használati szabályzata, de ezek nem azonos súlyúak, mint egy uniós vagy országos törvény, rendelet, jogszabály. Valós, a személyi adatokat érintő probléma

a rendezvényeken történő videózással és fotózással kapcsolatos adatvédelem. Az esetleges problémák elkerülése érdekében érdemes kikérni a résztvevők beleegyezését, hogy a fotó-videó megjelenhessen, de legalábbis tájékoztatni kell a közönséget arról, hogy felvétel készül, amit az adott intézmény, szervezet a honlapján, kiadványaiban, facebookján szeretne megjelentetni.

Fehér Miklós zárszavában „hangosította” az új jogszabállyal kapcsolatos, a teremben is érzékelhető türelmetlenséget, idegenkedést és értetlen-

kedést, melyet az váltott ki, hogy a törvény több részletét elméletinek, a gyakorlattól és a mindennapi valóságtól elrugaszkodottnak érzékelt a hallgatóság.

A Könyvtári Intézet feladatként fogalmazta meg a könyvtárosok és könyvtárak számára a fenntartók érzékenyítését, mely feladatot az informatikusokkal és a szolgáltatókkal összefogva végezhetünk el eredményesen és hatékonyan.

Ásványi Ilona
EKE-elnök

EISZ INFORMÁCIÓS NAP

Információs napra hívta az érdeklődő könyvtárosokat a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ EISZ Titkársága 2018. március 20-án. A rendezvényen a magyar szolgáltatók mutatták be az EISZ Nemzeti Program keretében elérhető adatbázisaikat, új fejlesztéseiket.

Elsőként Németh Kinga, a kiadó vezetője ismertette a **Typotex** elektronikus kiadó **Interkönyv** adatbázisát. A mintegy 30 éve működő kiadó az idén először vesz részt az EISZ-ben. A 2009-ben létrehozott interkönyv adatbázisban mintegy 700 könyv érhető el. Ezek nagyrészt a Typotex Kiadó könyvei, de együttműködő partnereik a Balassi Kiadó, BBS INFO is. Az Interkönyv adatbázis MTA EISZ konstrukciója az edu.interkonyv.hu. Az oldalon elsősorban friss, az utóbbi 20 év eredményeit feldolgozó tudományos munkák, valamint időtálló klasszikusok érhetők el magyar és külföldi szerzőktől. A PDF formátumban tárolt, DRM-el védett dokumentumok a matematika, fizika, informatika, biológia, kémia, orvostudomány, mérnöki tudományok, pszichológia, filozófia, kommunikáció, művészetelmélet, menedzsment tárgyköréből válogathatók. A művek teljes szövegében lehet

keresni, valamint szerző, cím, sorozat, témakör szerint böngészni. Bejelentkezés után egy-egy könyv maximum 15%-a nyomtatható vagy letölthető. Regisztráció/bejelentkezés után extra funkciók is elérhetők: könyvjelzők, jegyzetelési lehetőség. Horváth Balázs, a kiadó főszerkesztője az adatbázis egyre bővülő kínálatát ismertette, továbbá felhívta a figyelmet arra, hogy a tudományos életben egyre nagyobb jelentőséggel bíró hivatkozáskeresésben is segítséget nyújthat az adatbázis.

A következő előadó Biszak Sándor volt, aki az **Arcanum Digitális Tudománytár (ADT)** mutatta be. Az ADT célja a legfontosabb magyar szakmai folyóiratok és más fontos hazai periodikumok kereshető formában történő közzététele. Az adatbázis kétrétegű PDF formátumban tárolja és jeleníti meg a digitális tartalmakat, ennek köszönhetően a felhasználó minden esetben az eredeti dokumentum hiteles oldalképét látja. Az adatbázisban fellelhető szövegterjedelem mostanra meghaladja a 15 millió oldalt. Az ADT keresőfelülete mindenki számára hozzáférhető, azonban a teljes szövegű hozzáférés az IP cím alapján dedikált felhasználók számára lehetséges. Az adatbázisba kezdetben csak a tudományos